

סילאבוס: פילוסופיה יהודית רדיקלית: עיון בכתביהם של ר' יצחק פולקר ור' יצחק אלבלג.

שם המרצה: ד"ר שלום צדיק

טלפון: 029309897

במהלך הקורס, נעיין בשני חיבורים של פילוסופים יהודים, המשתייכים לזרם האבן רושדי, שפעלו בתחילת המאה ה-14: "עזר הדת" לר' יצחק פולקר ו"תיקון הדעות" לר' יצחק אלבלג. ההגות היהודית האבן רושדית מסמלת במידה רבה את נקודת הקצה של הפרשנות היהודית הפילוסופית. תפיסותיהם של שני ההוגים נטורליסטיות לחלוטין ובנויות במידה רבה על פירוש רדיקלי ביותר של הגותו של הרמב"ם. הם מחזיקים בעמדות נדירות ביהדות הדתית במשך הדורות כגון: אי קיום של עולם הבא, שלילתו של אל פרסונאלי, קדמות העולם. למרות עמדות אלו הם היו חלק מן המגנים הבולטים של היהדות הדתית נגד הנצרות מחד ונגד תופעות של ספקנות דתית מאידך. בקורס נדון בשאלה למה הוגים שלא האמינו בשום דבר על טבעי המשיכו לחייב את קיום המצוות... הקורס יהיה מבוסס על קריאה צמודה של שני החיבורים ויתמקד בנושאים הבאים: באשר להגותו של ר' יצחק פולקר נדון בוויכוח עם הנצרות ושלילת תוקפם הדתי של הניסים, איחוד הנפשות לאחר המוות והבחירה החופשית ובנוגע להגותו של ר' יצחק אלבלג, נדון בשיטת האמת הכפולה וקדמות העולם. נעיין גם בביקורת של שני ההוגים על ההקבלה ובדרך פרשנותם לכתבי הקודש."

נוכחות: חובה

בסוף הקורס יהיה עבודה שמשקלה 80% מן הציון (השאר נוכחות והשתתפות).

פרשיות הלימודים:

1. מבוא מהותה של הפילוסופיה היהודית הרדיקלית.
2. ר' יצחק אלבלג: אמת כפולה ושלילת העולם הבא.
3. ר' יצחק אלבלג: קדמות העולם.
4. ר' יצחק פולקר: תפקידו הפוליטי של הדת.
5. ר' יצחק פולקר: הפולמוס היהודי נוצרי.

6. ר' יצחק פולקר: שלילת הנס ותקומתו המדינית של העם.
7. ר' יצחק פולקר: נגד שמרנות דתית ופילוסופיה אתיאיסטית.
8. שפינוזה וירידת קרניה של הפילוסופיה הדתית הרדיקלית.

קריאה מומלצת:

C. Belo. *Chance and Determinism in Avicenna and Averroes*. Leiden 2007

י' גוטמן, "משנתו של יצחק אלבלג", בתוך: ספר זיכרון ללוי גינצברג, ניו יורק תש"ו, עמ' פב-פג

Del Valle, 'La Contradiction Del Hereje De Issac Ben Polgar', in: *Jewish Studies at the turn of the Twentieth Century*, Toledo 1998, pp. 553-558.

G. Vajda. *Isaac Albalag averroïste juif traducteur et annotateur d'Al Ghazali*. Paris 1960

CH. Touati. 'Vérité philosophique et vérité prophétique chez Isaac Albalag.' *REJ*. 121 (1962). Pp. 35- 47.

CH. Touati. 'Dieu et le monde selon Moise Narboni'. *Archives d'histoire doctrinale et littéraire du moyen-âge* 29 (1954). Pp. 193-205.

D. Lasker "Averroistic Trends in Jewish-Christian Polemics in the Late Middle Ages," *Speculum*, 55:2 (1980): 294-304.

D.J. Lasker. *Jewish Philosophical Polemics against Christianity in the Middle Ages*. New York 1977.

ש' פינס, *בין מחשבת ישראל למחשבת העמים*. ירושלים תשל"ג.

ש' פינס, 'על סוגיות אחדות הכלולות בספר עזר הדת ליצחק פולקר ותקבולת להן אצל שפינוזה', בתוך: ספר לכבוד התשבי, ירושלים תשמ"ו.

ש' צדיק, 'רצון ה', ידיעת ה' ורצון האדם בהגותו של רבי יצחק פולקר', דעת 76 (תשע"ד), עמ' 147-
.172

ש' צדיק, 'בחירת האדם ורצון החיות בפילוסופיה היהודית בסוף ימי הביניים', *JSIJ* 9 (2010), 181-
.203

E.Renan, Averroès et l'Averroïsme, Paris 1852.

N. Roth. 'Issac Polgar y su libro contra un converso.' *Polemica judeo cristinia estudios*. Madrid 1992. Pp. 67- 73.